

1988 doğumlu, Diyarbakır, Bismil doğumluyum. Diyarbakır'da 10 çocuklu bir ailenin dokuzuncu çocuğuyum. Annem, annem babam severek evlenen, ama aynı zamanda akraba evliliği denilebilecek bir evlilikleri olan aileye doğdum.

Babam, toplumsal olarak içinde bulunduğu ortam itibariyle ilk çocuğunu kendisi babasının yanında sevedemediği için, açıkçası o dönemde biliyorsunuz bizim toplumda, ben Kürt bir toplumda doğdum ve Kürt bir kadını. Bizim toplumda 1955'lerde, 70'lerde çocuğunu alıp kucağında sevmek biraz, nasıl diyeyim, garipten bir durummuş. Ve benim babam da o dönemde ilk çocuğunu sevedemediği için babasının yanında traktörün üstüne benim büyük abim çıkıyor ve onu orada indirmeye utanıyor, indirmiyor ve ilk çocuğunu böylelikle traktör altında kaybediyor. Hani traktör altına giriyor ve onu kaybediyor. Tabii biz hani tanımıyoruz biz, bilmiyoruz, bizim için çok bir anlam ifade etmiyor ama onun için hep farklı bir anlamı vardı. Bundan kaynaklı hep toplumsal olarak içinde bulunduğu toplumdaki erkeklerden farklı bir bakış açısına sahip oldu ve ilk çocuğunu da bu bakış açısı nedeniyle kaybetmiş olmasından kaynaklı hep bizi farklı bir şekilde yetiştirmeye çalıştı. İşte bizi çok yakın bir şekilde işte sevip, görüşlerimizi alarak büyütme çalıştı. Aynı zamanda ben 1988 doğumluyum ve 1990'larda biliyorsunuz ki 90'lı yıllar yaşandı bölge itibarıyla. O dönemlerde de her ne kadar hatırlayamasam da o dönemlere de tanıklık ettim ve o dönemlerde mücadeleyi yaşamaya aslında başladık. Ondan sonra benim babam bizi o dönemdeki köy boşaltmalarından korumak için ilçede, Bismil ilçesinde bir ev tutup bizi oraya gönderdi, oluşabilecek şiddetlerden korumak adına. Orada yaşamımızı sürdürürken aynı zamanda anne babadan uzak kalmak zorunda kaldık belli bir süre. Ben evin en küçüğü değilim, benden bir küçük var. Dolayısıyla biz küçükler olarak biraz daha şanslıydık bu anlamda. Çünkü bizden büyük ablamlar, abimler, onlar bizi koruyup kolladılar bu süreç içerisinde. Bunun dışında o süreçlerle beraber biz zaten artık hem köy hem ilçede yaşamaya başladık. Tabii bizim köy sadece ailenin yaşadığı bir köy, beş haneli bir köy, ama başka, o dönemlerde başka bir köye bağlı. Köyde okul yoktu. Bizim okuyabileceğimiz bir okul yoktu. Abimler, ablamlar okumak için diğer köye gidip gelmişler. İlk eğitim öğretimlerini orada tamamlamışlar. Sonrasında okul olmadığı için devam edememişler, tabii bir kısmı, ilk, babamın ilk beş çocuğu. Ondan sonra biz bu 95 yıllarından sonra biz daha tabii ilçede yaşamaya başlayınca eğitim hayatına başladık. Eğitim hayatımızı orada sürdürdük. Annemle babam köydeydi, biz ablamlarla ilçede yaşamaya devam ettik. İşte onlar bizim yanımıza gelip gidiyor, biz onların yanına gidip geliyoruz falan. Bu şekilde bir eğitim yaşamına başladık.

O dönemlerde tabii kız çocuklarının okutulması çok da istenilen bir durum değildi, çok da herkesin tavsiye ettiği, herkesin desteklediği bir durum da değildi. Ama benim babam sırf bütün bu toplumsal bakış açısına karşı orada bize ev kiralayıp, bizim eğitimimiz için elinden geleni yapıyordu. Özellikle kız çocuklarının eğitime benim babam bizden belki daha çok önem gösteriyordu, içinde bulunduğu toplumsal koşullarını, şartlarını bilerek. Böyle bir ilköğretim yaşamı devam etti. Sonrasında işte ben liseye başladım. Abim bu esnada üniversiteye gitti. “****” abim yine aynı şekilde, ablam okumaya devam ediyor. Bu sefer ben tek kaldım ve benim eğitimim için babam yine aynı şekilde seferber oluyor. İlçede işte özel ders aldırıyor, matematik olarak özel ders aldırıyor bana. Bu tabii, ilçe küçük olduğu için herkes içinde şey konuşuluyor, işte kız çocuğudur, yarın öbür gün evlenip gidecek, ne gerek var? Hacı, niye bunları yapıyorsun? İşte kız çocuğuna bu kadar masraf yapılmaz diye sürekli bir şeyle de karşılaşıyor, tepkiyle de karşılaşıyor, bir bakış açısıyla da karşılaşıyor, ama babam hep şey derdi, yani siz okuyun, meslek sahibi olun ve ona göre siz kararlarınızı verin diye bizi yetiştirdi ve bizim ev ortamında, evde sadece babamın karar aldığı bir mekanizma yoktu. Herkesin ortak konuştuğu, dahil olduğu bir bakış açısı vardı. Herkes kendi sözünü söyleyebiliyordu. Böyle olunca da çok baskıcı bir ortamda aslında ben yetişmedim, ama bu benim evim için geçerliydi. Yani benim babamın belki ilk çocuğunu sırf bu bakış açısından kaynaklı kaybetmiş olmasından da kaynaklanan bir şeydi belki. Onlarda öyle bir durum söz konusu değildi mesela, onlarda biraz daha babanın dediği üzerinden ilerleyen bir aile yapısı vardı.

Aslında tabii ben üniversiteye hazırlandım ve üniversiteye, sosyoloji bölümünü bilinçli bir şekilde yazdım. Bitiririm, işsiz kalırım ya da bu bölümde çok fazla bir iş olanağı yok gibi bir kaygıyla bölümümü seçmedim, çünkü biliyordum, hani hangi bölüme gideceğimi. Bu bölümün bana getirisinin ne olacağını biliyordum ve sanırım içinde bulunduğumuz bu toplumsal yapının da aslında ataerkil sistemin de belki sosyolojiyi seçmemizdeki, biz kadınlar olarak aslında sosyolojiyi seçmemizdeki en büyük etkenlerden biri diye düşünüyorum. Çünkü içinde yaşadığın bir sistem var ve bu sistemi aslında sorguluyorsun ve bunu sorguladığın bölümlerden bir de yine sosyoloji. Toplumsal olarak birçok şeyi araştırıyorsun. Ben de 2009 yılında sosyoloji, Gaziantep Üniversitesi Sosyoloji Bölümünü kazandım ve oraya gittim. Bu dört yıllık süreç içerisinde, sonunda feminist bir bakış açısına sahip olmamın, belki bu noktaya getirmemin, kadın mücadelesinde yer almamın etkenlerinden biridir aslında. Ben orada okuduğum süreç içerisinde hem aileden gelen hem de orada dahil olduğum eğitim sisteminde bana eğitim veren hocaların kadın bakış açısına sahip olmaları. O anlamda sanırım biraz şanslıydım ve böyle hocalarla çalıştığım için, onlardan eğitim aldığım için de kendimi şanslı

hissediyorum. Tabii bu süreç içerisinde bir yandan öğrenciyiz, kendi okul içinde bulunduğumuz okulla ilgili eğitimlerimizi tamamlamaya çalışıyoruz ama sadece okula gidip gelen, ödevlerini teslim eden bireyler de olmak istemiyoruz. Bu anlamda hem araştırıp hem sorguluyoruz yani. Birçok şeyi sorguluyoruz ve o süreçte ben artık aktif bir şekilde kadın çalışmalarında yer almaya başladım. Sonrasında zaten okulu bitirir bitirmez şeye başladım, okulu bitirir bitirmez işe başladım. 2013 yılında Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinde kadın merkezinde işe girdim ve benim belki de öğrencilik hayatımda başlatmış olduğum bu mücadele artık bir iş alanında da devam etti. Biz o süreçte, ben işe başladığım süreçte eş başkanlık sisteminin aslında oturtulmaya çalışıldığı bir sürece ben denk geldim. O süreçte işe başladım ve çalışmaya başladım.

Kentte, bahsettiğim 1990'lar, hani 90'lı yıllarla 2013 yılı arasında çok farklı bir gelişme evresi yaşanmıştı. Artık o dönemde kız çocuğunu okula göndermeyen, göndermek istemeyen aileler ya da bunun belki de gereksiz olduğunu, önemsiz olduğunu savunan aileler artık bir eş başkanlık sistemini savunacak konuma gelmişler ve bu bakış açısına sahip, bir toplumsal bakış açısına sahip olmuş 90'lı yıllar ile 2013 yılı arasında diyebileceğim. Yani tabii ki bu süreçte birçok, kadınlar olarak hâlâ devam eden birçok sıkıntı var. Yani bu sadece bir sistemle beraber her şeyin çözüldüğü ya da o dönemde işte bu sistemle, eş başkanlık sistemiyle beraber ya da bu görüşle beraber toplumsal olarak tabii ki içinde bulunduğumuz sıkıntılar tamamen giderilmedi. Kadınlar hâlâ, şu anda da kadınlar ikinci plana atılıyor. Bu sadece bir bölge olarak değil de yani toplumsal olarak dünyanın neredeyse her yerinde ikincilleştirilen bir tutum. Ve o tutum karşısında tabii kendi, bizlerin, özellikle Kürt kadınlarının kendilerini ne kadar bu anlamda var ettikleri ve ne kadar mücadele ettikleri bizim için çok önemliydi. Belki de bu dönüşümü sağlayan aslında o dönemlerde birçok şeye maruz kalan kadınlardır belki, bizim önümüzü açanlar da onlar oldu. Tabii 2013 yılıyla 2015 yılı arasında her şey çok güzel ilerliyordu. Kadın kurumları vardı her ilçede, belki bazı ilçelerde iki tane kurum açılmış ve bu kadın merkezlerinde kadınlar hem mesleki çalışmalarını yürütebildikleri hem de kendilerini geliştirdikleri bir duygudaşlığın olduğu aslında mekanlar haline gelmişti. Ve çok rahat gelebildikleri yerler, yani kendilerini ifade etmek için bile olsa çok rahat gelebildikleri yerlerdi bu mekanlar. Ben de orada çalışıyordum ve çalıştığım dönemde, 2013-2014 yılı arasında biliyorsunuz Suriye'de bir savaş koptu ve bu savaşla beraber Diyarbakır'a da göç etmek zorunda kalan Ezidi ve Kobanili kadınlar da oldu. O dönemde belki IŞİD'in şiddetinden kaçan kadınlar da oldu ve ben bu kadınlarla da çalışmalar yürüttüm. Şengal Kampında gönüllü olarak bir dönem çalıştım. Ve aslında kadınların, özellikle Ezidi kadınların daha önce yaşamış oldukları, nasıl diyeyim,

şiddetten kaynaklı kendilerini göç etmek zorunda kaldıkları toplumda bile hâlâ ne kadar baskı altında hissettiklerini ve güvenemediklerini gördüm ben o çalışmayı yürütürken. Çünkü kadınlar, evet, bize güvendiler, bize sığındılar, buraya geldiler ama geçmişte yaşamış oldukları şiddeti de unutmamışlardı belki. O yüzden bir yere gittiklerinde hiçbir zaman yalnız gitmezlerdi, ya aile bireyinin hepsini alıp bir hastaneye götüreceksin, bir çocuk hastaysa ya da tek başına çocuğu hani anneyle beraber sana teslim edip göndermezlerdi. Öyle bir döngü vardı o süreçte de. Tabii bunlar zamanla oturdu. Onun dışında, hani Kobanili kadınlarla da ben çalışmalar yürüttüm. Bu bahsettiğim erken yaşta evlilik olsun, içinde bulunduğumuz toplumsal bakış açısı olsun, kadına yönelik şiddet olsun aslında her yerde yaşandığını ve tabii bunun kültürel etkilerinin çok farklı olduğunu gördük. Bazı toplumlarda belki bunlar bir nebze ileriye taşınmışken ama aynı dönemde yaşadığın farklı bir toplumda bunun işte 90'lı yıllarda senin yaşadığını bu dönemde başka kadınların yaşadığını gördüğünde, bu sefer mücadelenin ne kadar zaruri bir şey olduğunu aslında tekrardan hissettik ve bu alanın ne kadar önemli bir alan olduğunu ben hissettim. Bu alanda çalıştığım için kendimi yine vicdanen rahat hissettiğim bir dönem oldu o süreçlerde. Gece 12'ye kadar bazen çalışmak zorunda kalıyordum. Eve gidiyordum ama eve gittiğimde bir kadına dokunmuş olmak beni çok rahatlatıyordu. O bir kadına dokunmuş olmak, onunla aynı duyguyu paylaşmış olmak, bedensel olarak yorulmuş olsam da ruhen ben hiç yorulmadan, sevinerek o çalışmaları sürdürüyordum. Sonrasında bölgede özerklik açıklamaları oldu. Bazı kesimler ve siyasi görüşler, tabii bundan sonrasında işte hendekler kazıldı, bölgeye askeri sevkiyatlar yapıldı ve sokağa çıkma yasakları yaşandı. O süreçte ben de orada çalıştığım için oradaki kadınların maruz kaldığı birçok şiddete ben de maruz kaldım. Yani özellikle güvenlik güçlerinin şiddet içerikli tutumları, bunun dışında sürekli içinde buldukları askeri araçlardan anonslar yapmaları ve bu anonsların hep cinsiyetçi, militarist ifadeler içermeleri. Hâlâ 21. yüzyılda bile kadının namus olgusu olarak kavranıp, karşı tarafın, ötekinin bunun üzerinden aşağılanması, kadının üzerinden aşağılanması ve kadınsılaştırılarak aşağılanmasına tanıklık ettim. Tabii bunlara tanıklık ederken çok zor bir süreç yaşadım açıkçası hani. Uzun bir süre kendime gelemedim. Yaşadığım travmalar, belki ben birebir yaşamadım hani, şiddete maruz kalmadım ya da birebir kadınların oradaki bütün kadınlara hitap ettiği, evet, birebir bana olmadı ama aslında hepimize oldu. Yani oradaki o cinsiyetçi ifadeler, o tutumlar hepimizdeydi, yani bütün kadınlaraydı. Sadece Ayşe'ye, Fatma'ya değildi. Bir kadın kimliğine aitti ve bu anlamda, hani biz kadınlar kendimizi ne kadar ikincil konuma atıldığımızı bir kez daha gördük. Nasıl bir şiddete maruz kaldığımızı bir kez daha gördük. Bu anlamda açıkçası ben birçok STK bölgeye geldi. Birçok kurum, kuruluş bölgeye geldi. Belki çatışma ve sokağa çıkma yasaklarından sonra sahada çalışmalar yürütmek ve

raporlar tutmak için ama, buraya gelenlerin hiçbiri kadınların aslında o süreçte ne yaşadıklarına dokunmadı. Ne hissettiklerine dokunmadı aslında. Ve hep orada yaşananlar tekniği bir tahribat olarak görüldü. Ve bu kadınlarda daha bir kırılmalığa neden oldu. Orada yaşayan kadınlarda daha çok kırılmalığa neden oldu. Hani biz bu süreci evet, yaşadık, ama bu süreci biz yine kendi içimizde, kendi travmalarımızı birbirimize dokunarak atlatmaya çalıştık diye hep bu yönlü görüşmeler gerçekleştirdik.

Yani kadınlar bir yandan bir kentsel, evsel göç etti, yerinden edilme, göç ettirilme ve şiddetle karşı karşıya kalırken aynı zamanda hayati olarak birçok insani temel haktan da mahrum bırakıldılar. O dönemde özellikle çocuklarını bu şiddetten korumak için nasıl davranacaklarını bilemediklerini, aslında kadın aynı zamanda travmaya maruz kalmış. Kendisi de bir travma mağduru ama kendisini de göz ardı ederek çocuğunu düşünüyor orada. Yani ben, çocuğumu, çocuğum bu süreçte işte neler yaşadı ya da çocuğum bu süreçte altını ıslatmaya başladı tekrardan ya da kekelemeye başladı gibi, hani neler yapabilirim? Hep kadın orada da aslında bir ikincil konumda oldu ve ikincil konumda olurken de aslında kendi travmasından çok yine ailesinin travmasını iyileştirmeye çalıştı. Bu da beni, o süreçte tabii sahadaydık biz kadınlar olarak, ama yetersizdik. Yani ben sosyoloji mezunuyum, evet, psikoloji alanında ya da kadın mücadelesi alanında, birçok yerde yer aldım, eğitimler aldım, kendimi geliştirmeye çalıştım ama, şimdi çalışırken travma noktasında kendimi yetersiz hissediyorum. Ve bunu kadınlarla görüştüğten sonra da aslında o kadınların ya da benim, hani bir yandan ben evet, kadınlara dokunuyorum ama ben de aslında o travmaya maruz kalmışım ama bunun farkında değilim. Daha çok birebir mahallelerde bu travmaya maruz kalan kadınlarla dayanışma sergilemeye çalışıyorum. Tabii bunlar uzun bir süre devam etti, hani biz kadın merkezi çalışanları olarak da ben orada, sahada kadınlarla duygudaşlık geliştirip, bunun üzerinden birbirimize destek olamaya çalıştık, bu süreci atlatmaya çalıştık. Tam biz bunları yaparken, bir iyileşme sürecine doğru evrilirken kayyımlarla karşı karşıya kaldık. İlk kayyım atanan belediyelerden birinde çalışıyordum ben. Bir gün gelen bir telefonla işte kurumun mühürlendiği, kurumdaki dosyalara el konulduğu bilgisi verildi bize. Bizden istenen belli bir şey vardı, işte kurum kapalı ama ben kurum çalışanıyım, nerede çalışacağım? İşte kurum dosya, kurumdaki danışanların bilgileri orada, ama bu aslında yasal değil. Yani oradaki görüşmecilerin dosyalarının mühür..., bir kapatılan bir kurumda tutulması, aslında kişilerle bizim aramızda olan iletişimin kopması ve kesilmesi anlamına geliyordu. Tabii sonrasında bizlerin de işlerine son verildi. Kurumlar kapatıldı, kadın merkezi kapatıldı, çünkü kadınlar bilinçleniyor, kadınlar kendilerini geliştiriyor ve muhalif bir tutum sergiliyorlar. Bu anlamda ilk kapatılan kurumlar olarak da kadın kurumları

oldu o dönemlerde. Tabii kurum kapatılınca ben ne yapabilirim bu durumda diye düşünürken yüksek lisansa başvurduğum ve yüksek lisansa kabul edildim. Sosyoloji yüksek lisansa başladım İstanbul'da. Ve Diyarbakır'dan aslında ayrılmak zorunda kaldım hem eğitimimi tamamlamak adına hem de birazcık belki yaşadığım bu süreçten uzak durmak, o travmayı atlatmak ya da yaşadığım o travmatik sürecin biraz uzağında durmak belki bana iyi, daha iyi gelir diye düşünüp oradan ayrıldım ve 2018 yılında sosyoloji yüksek lisansa başladım. Tabii ben o süreçte yüksek lisansa başlarken aslında çok güçlü bir kadın olarak başladım. O şekilde düşünüyorum ama bir gün derste en arka sırada oturuyorum ve dışarıda ani bir patlama oldu. Ben o patlama sesiyle irkildim ve en, en öne safhaya doğru bir irkilmeye, bir refleksle karşılık verdim. Böyle olunca sınıftaki herkes tabii bana baktı hani ne oluyor gibisinden, tabii onlar benim neler yaşadığımı bilmiyorlar. Nasıl bir süreçten çıkıp geldiğimi de bilmedikleri için orada şey açıklaması yapma gereği duydum. Ya ben böyle bir süreç yaşadım, böyle bir sürece tanıklık ettim. Aslında benim yaşadığım kentlerde her gün bombalar patlıyordu. Havai fişekler artık eğlence kültürü olmaktan çıkmış, farklı bir anlamla biz bunları duyduğumuz zaman acaba savaş mı çıktı, çatışma mı çıktı, neler oluyor gibi düşünceler içerisindeydik. Ve bu yaşadıklarım, hani o gün orada hissettim ki evet, aslında ben kendimi ne kadar uzaklaştırmış olsam da ben de o süreci o kentte yaşadığım için o şiddete maruz kaldım ve bu bende de ciddi travmalara neden olmuş. Bu nedenle aslında kendimi bir iyileştirme yöntemine gitmeye çalıştım. Tabii kendimi iyileştirirken de aynı zamanda yine travmamı da yineliyorum galiba, böyle bir süreç içerisinde bir yaşam sergiliyorum. Çünkü bu döngü sürekli devam ediyor. Türkiye İnsan Hakları Vakfına gittim ve Türkiye İnsan Hakları Vakfında çok kıymetli hocalarla tanıştım. Orada deneyim paylaşımı atölyesinde çalışmalarda yer aldım. İşte savaş, çözümsüzlük, şiddet, işkence konuları konuşuluyor içeride ve hocaların anlattığı her şey benim gözümün önünde yaşananları tekrar tekrar canlandırıyor. Aslında bu tekrar tekrar canlandığı için de bir yandan beni iyileştirirken o duygudaşlığı, o deneyim paylaşımı yaşarken bir yandan iyileştiriyor bu travmayı, yaşadığım travmayı ama bir yandan da buradan nasıl diyeyim yani, bütün yaşamım boyunca belki buna maruz kalmış olmak beni farklı bir yaşam alanına itmedi açıkçası. Ben şu an düşündüğümde evet, 32 yaşındayım, benim ömrüm nasıl geçti diye düşünüyorum bazen, yani 2015, altı yedi yıldır sürekli bir şey içinde geçti, bir şiddet içerisinde bir yaşam geçti, fakat sürekli maruz kaldığım bu haksız şiddete karşı mücadele sergilemek zorunda kaldım. Tabii 2018'de bütün bu olanlar artık, ya daha doğrusu 2015 sonunda biraz parça parça sanırım bir o döneme gidip bir bu döneme gelmek biraz şey oluyor hâlâ, bazı şeylerin yaşandığını ve etkisinin geçmediğini gösteriyor bende. 2015-2016 yıllarında bütün bu yaşananlar bizde o kadar şey bir etki yarattı ki günlük yaşamımızı bile sergilerken aslında kendimizi suçlu hissetmeye başlar duruma

gelmiştik. Bir kafeye gidip oturmak, insanlar ölüyor, sen ne yapıyorsun? İşte siviller ölüyor, sen burada günlük yaşamını sergiliyorsun, hiçbir şey olmamış gibi eğleniyorsun. İşte 2018 yılına kadar devam etti, belki 2019 yılına kadar da devam etti. İşte Diyarbakır hayalet bir kente dönüştü. Eski, ben, işte herkesin iç içe olduğu Sur Mahallesi, herkesin kapının önünde oturduğu, sohbetler ettiği Sur Mahallesi bir işgal altındaydı ve orada kadınlar artık birbirleriyle bir şeyler paylaşmaya çekinir duruma gelmişlerdi. Belki daha çok önceden tanıştıkları, bildikleri, çalışmalar yürüttükleri kadınlarla bir şeyler paylaşmak, onlarla, evet, kolay bir şekilde paylaşabiliyorlardı ama kadınlar çok ciddi bir şekilde, hani biz kadınlar, ben de yani devlet ve eylemciler arasında gerçekleşen bu şiddetten çok ciddi bir şekilde etkilendik. Yani taraflar her ne kadar belli gerekçelere dayandırsalar da bu çatışma süreçlerini, bizim maruz kaldığımız travma, kent merkezlerine taşınan bu çatışmalar, hiçbir insani tarafı yok ve böyle olunca zaten içinde olduğun eril bir sistem var. Bu eril sistemde sürekli eşinden şiddet görüyorsun, belki toplumsal bakış açısına sahip komşundan, akrabandan zaten şiddet görüyorsun. Bir de bunlar yetmiyormuş gibi içinde bulunduğun bir devletten de artık şiddet görüyorsun ve orada ikincilleştirilmiş olmanın bu kadar bariz bir şekilde göz önüne serildiğini görüyorsun yani.

Bu kadınların hem güvenlik güçlerine hem devlete olan güvenini de azalttı zaten. Hani belki kadınlar şiddete maruz kalırken ya da bir istismar, bir cinsel saldırı söz konusu olduğunda ilk aramaları gereken yer kolluk kuvvetleriyken, artık kadınlar kolluk kuvvetlerini de aramaktan çekinir duruma geldiler, korkar duruma geldiler. Bu da onları çok fazla yalnızlaştırdı yani, o süreçte yaşananlar kadınları çok fazla yalnızlaştırdı, bizleri çok fazla yalnızlaştırdı ve yine biz kadınlar birbirimizin yurdu olduk, biz kadınlar birbirimize kol kanat gerdik ve bu şekilde bir süreç atlatmaya çalıştık, ki ben zannetmiyorum, hani ben 90'lı yılları hâlâ unutamadıysam, o şiddete maruz kaldığım için bütün bir hayatım değiştiyse, annem babamdan ayrı kalmak zorunda kaldıysam, sanırım şu anda da aynı şeyler yaşanıyor ve şu anda daha bariz bir şekilde bu şiddet yaşanıyor. Bunun bir çözüme kavuştuğunu düşünmüyorum, ama o süreçle beraber kadınların kendilerini geliştirdiklerini, kadınların daha iyi bir konuma geldiklerini, artık belirli siyasi görüşlerin önüne geçen bir kadın mücadelesinin olduğu bir evreye çevrildi süreç ve bu biraz daha güçlendirici, motive edici bir durum oldu bizim açımızdan. Yani dediğim gibi, hani o süreçleri yaşarken aynı zamanda burada bir yaşam sergilemeye çalıştım ve yüksek lisansımı tamamlamaya çalışıyorum, ki hâlâ belki aynı konuyu çalışmış olmak ya da nasıl diyeyim, tüm bu yaşadığım şiddetin, tüm bu yaşadığımız şiddetin, kadınlar olarak yaşadığımız şiddetin belki görünürlüğünü sağlamak adına böyle bir çalışmayı, önemini fark ettim ve bu konuyla ilgili bir çalışma yürütmek istedim. Özellikle cinsiyetçi duvar yazıları, o süreçte yazılan. Bir tez,

cinsiyetçi duvar yazılarının hep görmezden gelinmiş olması. Bu anlamda yeterli bir, nasıl diyeyim, yani yeterli bir soruşturmanın gerçekleştirilmemiş olması bunu yazan kişiler hakkında ya da yürütülen bütün rehabilite çalışmalarında kadınların yine görmezden gelinmesi. Kadınların bu yaşadıkları şeylerin, militarizmin arkasına gizlenmesi beni üzen bir konu oldu ve burada önemli olan, biz kadınlar olarak yaşadığımız o travmalardı. Bu travmaların bizde yarattığı etkilerdi ve bunların açığa çıkarılması gerekiyordu. Bundan hareketle böyle bir çalışmayı düşündüm. Ve bu çalışmayı aslında yürütürken sanırım uzun bir süre bitiremememin sebeplerinden bir de yine aynı travmaları tekrar tekrar hissediyor oluşum. Çünkü ben kadınların görüşmelerini analiz ettikçe o süreçleri tekrar tekrar gerçekten yaşıyorum. Yani o tanıklık ettiğim yazılar gözümün önüne geliyor ve bunların aslında militarist görüşlerin arkasına gizlenmesi, belli kesimlerce görmezlikten gelinmesi, yine içinde bulunduğum toplumdaki hem kadın kimliğimden şiddet görmüş olduğumu hem etnik kimliğimden kaynaklı şiddet görmüş olduğumu bir kez daha açığa çıkardı. Ve bunun belki bir araç olabileceği, belki bir farkındalık yaratabileceği düşüncesiyle bu çalışmamı da sürdürüyorum şu anda. Ama açıkçası ben bu çalışmayı sürdürürken bir yandan da şey düşünüyorum. Yani tekrardan bu yaşananların olduğu mahallelere gidip, bu geçen dört beş yıllık süreç içerisinde neler değişti? Önceki süreçte kadınlar nasıl bir yaşam tarzı içine giriyorlardı ve bu çatışmalardan, yasaklardan sonra kadınların hayatlarında nasıl değişti? Nasıl bir yaşama evrildi süreç? Biraz onu merak ediyorum hâlâ. Çünkü biliyorum, hâlâ devam eden bir şey, devam eden bir şiddet var ve bu şiddet karşısında kendini var edemeyen, ona cevap bulamayan, erkeklerin aynı zamanda evlerine gidip eşlerine, çocuklarına şiddet uyguladığı gerçeği de yine açığa çıktı ve bariz bir şekilde hepimiz bunu gördük. Tabii ben bütün bunları çalışırken işimden kovulmuştum ve dava açmıştım, bir yasal süreç başlatmıştım. O 2016 yılında işimden kovulduğum için. Davayı kazandım, 2018 yılında işime geri döndüm. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinde tekrardan çalışmalarımı yürütmek için kadın merkezinde tekrardan başladım. Ben böyle bir mücadele sergilerken babam hep benim arkamda oldu, ailem hep benim arkamda oldu aslında, belki ailemin desteği olmasaydı ya da bu kadar destekleyici şeyler sergilememiş olsalardı birçok insan bu süreçten çok ciddi bir şekilde etkilendi ve intiharlara kadar giden maalesef ki süreçler yaşandı. Evini geçindirmek zorunda kalan, çocuğuna bakmakla yükümlü olan birçok aile vardı ve bu kişiler açlıkla terbiye edilmek istendi. Sanırım bu noktada ben biraz daha şanslıydım. Çünkü geçim sağlama zorunda kaldığım kimse yoktu, ailem hâlâ bana bakmakla yükümlüydü ve bir yandan da hem psikolojik olarak hem maddi olarak destekleniyordum. Hani teşvik ediliyordum, kendi gelişimimi, kendi eğitimsel gelişimimi geliştirmek adına. Tabii ben, hani bu hukuksal mücadeleden vaz geçmedim. Babamın da en çok istediği o hukuksal mücadeleyi kazanıp

tekrardan işe başlamamdı. Ben 2018 yılında tekrardan işime başlayacağım gün babamı kaybettim. Aslında bütün bu mücadeleyi bana öğreten, içinde bulunduğum bu sistemle belki kız çocuğu olarak ayakta kalmayı öğreten kişiyi kaybetmiştim. Ve ben bunları yaşadığımda o dönem Diyarbakır Belediyesinde çalışıyordum. Tabii beni arayıp başsağlığı dilediler dönemin yöneticileri. Kendimi iyi hissettiğim zaman işe geri dönebileceğimi söylediler, ifade ettiler. Ben de bu esnada yasımı yaşıyorum ve iş filan düşünmüyorum tabii ki hani. Hiçbir şey aklıma gelmiyor. Tabii ben bunları yaşarken aradan bir hafta on gün süre geçti ve tekrardan, ikinci bir kayyım, ikinci bir kayyımla karşı karşıya kaldık ve tekrardan Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine Selçuk Mızraklı'nın yerine kayyım atandı. Ben... kayyım atandıktan sonra, biliyorsunuz zaten bütün belediye binası kuşatıldı ve hiç kimse içeriye alınmıyor. Ben de o süreçte tekrardan yas sürecimi devam ettirdikten sonra, bütün bu olanlardan birkaç gün sonra, hani ben biliyorum çünkü bana sıkıntı yaşatacaklar, sorun edecekler benim orada olmayışımı. İşime geri döndüm ama davayı yeni kazandım ve hâlâ personel kartım olmadığı için belediye binasına alınmadım. Sonra tabii ben insan kaynaklarıyla iletişime geçtim ve içeriye alınmak istedim, işimin başına geri dönmek istediğimi söyledim. Sonradan işime başladım. Devam ediyorum, tabii ki bir yandan ayrılmak istemiyorum, çünkü oraya gelen kadınlar biliyorlar, kendilerini yakın hissediyorlar ve daha rahat bir şekilde geliyorlar biz orada olduğumuz için. Ama bunları yaşarken bir, aradan bir iki ay geçti ve yeni bir, kadın ve aile hizmetleri tabii ki değiştirildi, kadın daire başkanlığı. Tabii buraya gelen daire başkanı da değişti, yerine daha önceki kayyım döneminden kalan daire başkanı geldi. Ve daire başkanı hiç beni tanımıyor, daha önce hiçbir şekilde karşılaşmamışız. İlk gün herkesle toplantıyı alırken, bütün personeli çağırırken bana söylediği, toplantı içerisinde, “siz babanızı kaybetmişsiniz, o süreçte sizin resmi izniniz şeylere geçmemiş, bu size sorun yaşatacak.” Ben de orada şey dedim, yani bu sürecin resmiyete geçirilip geçirilmemesi benim sorumluluğumda değil. Yani ben orada yasımı yaşıyorum ve o anda benim, ki hâlâ benim yasım devam ediyor, şu anda da benim kaybımdan hiçbir şey daha değerli ve kıymetli değil. Tabii buna rağmen ben dilekçe yazdım, o süreçte bunun geçirilmediğini, yani o dönem geçiril..., resmiyete geçirilmediğini ifade eden bir dilekçe yazdım ve teslim ettim. Ama buna rağmen belli bir süre sonra yine benim sözleşmem feshedildi ve ben yine işten çıkarıldım. Tabii ben gerekçe olarak merak ediyorum, beni neden işten çıkardınız? Yani ben aile danışmanlığı veriyorum, her gün farklı bir şubede danışmanlarla görüşüyorum ve buraya gelen kadınlara hiçbir açıklama yapmadan ya da benim oradan ayrılacağımı söylemeden danışmanlarıma tekrardan arama giriyorsunuz ve bir açıklama yapmama bile müsaade etmiyorsunuz. Neden işime son verildi diye merak edip sordum. Bana söylenen gerekçe, sen Selçuk Mızraklı'nın oluru ile işe alınmışsın. Yani o dönemde tabii ki

HDP belediyesinde çalışıyorum ve HDP belediyesinde işe alınmışım. Yani o dönemin belediye başkanı tarafından işimin, işe alınışımın onaylanması kadar doğal bir şey yok. Yani meclisteki kişiler ve başkanın onayı olmadan hiçbir personel alamaz zaten belediyeye. Aklımızla dalga geçer gibi siz bundan kaynaklı işten çıkarıldınız diye bir gerekçe söylendi bana. Tabii ben orada yine çıktım ve şu anda benim yasal süreç devam ediyor, tekrardan mahkeme açtım. 32 yaşındayım ama bir sürü mahkeme açtım, bir sürü mahkemeye maruz kaldım. Daha önce, işte 2015 yılında, 2016 yıllarında katıldığım 8 Mart, 25 Kasım, valilik tarafından izinli olan şölenler bile gerekçe gösterilerek hakkımda asılsız suçlamalar ve dosyalar açıldı. Onların birçoğundan beraat ettim, bazıları devam ediyor hâlâ. Ama kadın olarak kendimizi var etmekten vazgeçmedik. Yani her zaman bir mücadele içerisine doğduk ve her zaman buna karşı bir duruş sergiledik yani. Evet, ben belki ailemden hiç şiddete maruz kalmadım ailem tarafından ya da içinde bulunduğum ev ortamında, çekirdek aile itibarıyla hep desteklendik biz. Kardeşler olarak birbirimize hep destek çıktık ama, ya en basitinden benim komşumun bile şiddet görmesi, şiddete maruz kalması ya da bir çocuğun cinsel saldırı, tehdidiyle karşı karşıya yaşayabildiği bir toplum olması, mücadelenin ne kadar kıymetli olduğunu gösteriyor ve bu mücadeleye bir anlam veriyor ve burada devam etmem gerektiğini gösteriyor bana.

Tabii ben, o işler gelip geçici, hani işten çıkarırsın ama beni o maaşla terbiye edemezsin deyip işyerinden çıktım zaten. Sonrasında biliyorsunuz, hani ülkede çok ciddi bir pandemi süreci başladı. Bu süreçte yine bütün kadınlar evlere kapatıldı, kapanmak zorunda kaldı ve şiddet daha da arttı aslında. Kişiler, şiddete maruz kaldıkları kişiler tarafından, belki ensest vakaları, belki cinsel saldırılar daha da arttı ve görünmezliği, üstünün örtülmesi devam ediyor. Yani belki bu anlamda çalışmaların daha da artması gerektiğini düşünüyorum ben. Kendi adıma da söyleyeyim, yani duyarlılık daha da artmalı. Biz kadınlar daha fazla mücadele etmeliyiz diye düşünüyorum. Çünkü bizler bilinçlendikçe eril sistem sarsılıyor ve o eril sistem elbet bir gün yıkılacak, kadınlar hak ettiği bir toplumsal yaşam sergileyecekler. Bizler hak ettiğimiz bir toplumsal yaşam sergileyeceğiz. Ben 32 yaşındayım ve çocukluğumu yaşamadım, gençliğimi yaşamadım. Şimdi dönüp baktığımda yedi yıldır karşı karşıya olduğum bir şiddet, suçlamalar, itaat hani haksız suçlamalar ve bunlarla mücadele etmek gibi bir şeyle karşı karşıyayım. Ya ben niye vaktimi bunlarla geçirmek zorunda kalıyorum? Ben neden sürekli bunları yaşıyorum diye de bazen sorguluyorum. Keşke aptal olsaydım ve hiç farkındalığı olmadan yaşayan bir birey olsaydım acaba daha mı mutlu olurdu diye düşünüyorum. Çünkü sorguladıkça mutsuzluk artıyor, biraz onun da farkına vardım. Sen mutlu, bireysel olarak mutlu olabilirsin, hani bir yaşam sergileyebilirsin, ama sorguladıkça bunun ne kadar yüzeysel olduğunu, aslında bunun

seni mutlu eden bir şey olmadığını görüyorsun. Ben de şu anda bir sorgulama aşamasındayım kendimle ilgili. Daha böyle hem rahat yaşayabileceğim, belki mutlu olabileceğim bir toplum umuduyla devam ediyorum yaşantıma. Ama bir yandan da mücadele devam ediyor her yerde, her zaman. Her ne kadar ağır bedellerle karşılaşsak da ağır travmalar geçirsek de bir yandan da bunlardan güç alarak, güçlenerek çıkıyoruz. Böyle, yani benim yaşantım da şu anda böyle devam ediyor.

Benim babam 24 yaşında hacca gitmiş bir insandı ama hiçbir zaman bizim evde, mesela biz oruç tutmayız, namaz kılmayız, kılık kıyafetimize karışılmaz. Babam oturup, babam benden daha çok kitap okumuştur belki, özellikle Kürt tarihi açısından baktığımızda. Bunun dışında İncil, Tevrat okuyan bir insan yani, hani böyle bir ailede, böyle bir babanın verdiği güçle yetişmiş olmak aslında benim için çok büyük bir şans ve çok büyük bir değer benim için bu anlamda yetişmiş olmak.